

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KSO/2008/205

BETREFT: Bijdrage voor schooluitstappen / Logo op uniform

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 16.07.2008

1.2 Verzoeker

ouder van een leerling

1.3 Betrokken school

- School;
- Schoolbestuur.

1.4 CZB

Op 16 juli 2008 ontvangt het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur een aangetekend schrijven van 15 juli 2008 waarbij een ouder van een leerling een klacht indient. Bij aangetekend schrijven van 18 augustus 2008 worden verzoekende en verwerende partijen uitgenodigd voor de zitting van de Commissie van 15 september 2008.

Op 28 augustus 2008 stuurt het schoolbestuur een verweerschrift op de klacht met afschrift aan verzoekende partij.

Bij emailbericht van 4 september 2008 antwoordt verzoekster op het verweerschrift. Dit antwoord wordt op 15 september aan het schoolbestuur bezorgd.

2 INHOUD VAN DE KLACHT

De verzoekende partij legt klacht neer omdat:

- de school kosten aanrekent voor een reis naar Parijs en een uitstap naar Gent waaraan de leerling niet deelnam alhoewel verzoekende partij op voorhand per mail en (voor de uitstap naar Gent ook) telefonisch verwerende partij op de hoogte heeft gebracht van de niet deelname van haar dochter.
- de school de leerling gestraft zou hebben omdat ze geen uniform draagt met label van de school hoewel er ook andere leerlingen geen uniform met dat label dragen en waartegen niet wordt opgetreden.

Antwoord van verzoekende partij op het verweerschrift:

1. Algemeen in verband met de schoolfacturen.

Het was afgesproken met de advocaat dat de vader de eerste twee schoolfacturen zou betalen

omdat de dochter bij hem was ingeschreven en ook de kinderbijslag naar hem werd gestort.

Verzoekende partij bekent dat ze de andere facturen niet heeft betaald. Op de facturen staat duidelijk vermeld dat in geval de factuur wordt betwist dit binnen de acht dagen moet worden gemeld. Omdat ze niet akkoord was heeft ze niet betaald en de facturen steeds teruggestuurd naar verwerende partij met daarbij de vraag om een aangepaste factuur op te sturen. Dit gebeurde niet zodat verzoekster de rest ook niet kon betalen. Verzoekster heeft inmiddels het niet betwiste gedeelte van de factuur, waarvan ze het detail kon raadplegen in de bundel van verwerende partij, betaald.

2. Bijdrage voor schooluitstappen.

Reis naar Parijs.

Verzoekende partij stelt dat er werd besproken waarom de dochter niet meeding en dat dit goed op tijd werd doorgegeven, ook per e-mail die zogezegd niet zou ontvangen zijn. In het begin was er geen probleem dat de dochter niet meeding. Indien de school direct gezegd had dat de dochter moest meegaan en dat toch moest betaald worden, dan was ze uiteraard meegegaan: als je voor iets moet betalen dan maak je er toch gebruik van. Verzoekster ontkent dat haar dochter bevestigd heeft dat ze zeker meeding en dat er zou gesproken zijn over de vertrouwensleerkracht indien er financiële problemen zouden zijn.

Uitstap naar Gent.

Er werd verwittigd dat de dochter niet meeding omdat ze in die periode normaal in Turkije had gezeten en dan niet terug zou zijn. Dit werd zowel telefonisch als via mail doorgegeven maar telefoontjes worden blijkbaar niet doorgegeven en mails verdwijnen ook.

3. Dragen van een uniform met label van de school.

Verzoekende partij wijst erop dat verwerende partij haar bij de inschrijving heeft meegedeeld dat het dragen van donkerblauwe kledij zonder label in orde is.

Verzoekster had een gesprek met iemand van de school die het door de leerling gedragen blauw uniform zonder label als perfect in orde bevond.

Verzoekster vindt dat deel van haar klacht niet belangrijk meer maar vindt wel dat wat in het begin van het schooljaar wordt gezegd voor iedereen moet gelden en dat men na enige tijd niet met andere voorwaarden moet afkomen.

3 STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

Tegen de klacht van de ouder doet verwerende partij het volgende gelden.

3.1 Algemeen in verband met schoolfacturen.

Tijdens het intakegesprek werden alle excursies, de kledijvoorschriften met de eruit voortvloeiende kosten grondig doorgesproken.

Enkel de twee schoolfacturen van het eerste trimester voor het schooljaar 2007-2008 (voor werkschriften en de huur van boeken en voor een reis naar Zuid-Engeland) werden betaald, en wel door de vader nadat verzoekster geweigerd had die te betalen.

Verzoekster zelf blijft in gebreke alle schoolfacturen te betalen, ook diegenen die ze niet betwist.

3.2 Bijdrage voor schooluitstappen.

Verwerende partij stelt dat in het schoolreglement in verband met studiereizen volgende

bepalingen opgenomen zijn: “Korte uitstappen (max 1 dag) worden aangerekend na de excursie. Voor meerdaagse excursies wordt een voorschotfactuur opgemaakt. Deze factuur dient betaald te worden voor vertrek. Indien er reservaties werden gemaakt (bv hotel – vliegtuig) of vooruitbetalingen gedaan, dan worden deze vaste kosten aangerekend aan alle leerlingen waarvoor werd betaald, ook aan de gewettigde afwezigen. Kosten die de school kan recupereren worden niet aangerekend.”

Verder wordt bepaald dat vormingsdagen, studie-uitstappen, meerdaagse buitenschoolse activiteiten, sportdagen en dergelijke normale lesdagen zijn en dat deelnemen dus verplicht is. Als de leerling zelf meent een ernstige reden te hebben om aan één van deze activiteiten niet te moeten deelnemen, dan bespreekt hij dit vooraf met de directeur of zijn afgevaardigde”.

Verwerende partij merkt op dat het schoolreglement, het pedagogisch concept en de aandachtspunten uit het schoolreglement vooraf door verzoekster en haar dochter voor kennisname en akkoord werden ondertekend en dat de excursies in de door de leerling gevolgde opleiding Toerisme inherent zijn aan het leerplan.

Verwerende partij werpt op dat de ingediende klacht in verband met het aanrekenen van kosten laattijdig en dus onontvankelijk is.

Reis naar Parijs.

Het voorschot werd gefactureerd in januari en het saldo in april. Op dat ogenblik had de dochter het document voor deelname nog niet afgegeven maar ze beloofde dit mee te brengen. Op een expliciete vraag van de directie bevestigde de dochter dat ze zeker mee zou gaan. De directie heeft de dochter gewezen op de mogelijke tussenkomst van de vertrouwensleerkracht indien er financiële problemen zouden zijn.

Verzoekster heeft pas na de betaling aan het reisbureau en na een rappel over het niet betalen van het voorschot, meegedeeld dat haar dochter niet mee zou gaan naar Parijs. Op dat ogenblik had de school al betaald voor het hotel + trein, de boottocht en het theaterticket. De laatste twee bedragen konden ter plaatse teruggevorderd worden en werden niet aangerekend. De bedragen voor het hotel en de trein waren niet terugvorderbaar en zijn dus verschuldigd, temeer daar verzoekster nooit een ernstige reden om niet mee te gaan heeft aangehaald.

Uitstap naar Gent

De dochter van verzoekster was afwezig zonder voorafgaande verwittiging. De door de school gemaakte kosten (voor busreis en rondleiding opera) worden doorgerekend aan de leerling indien er geen doktersattest wordt afgegeven. Verwerende partij werd pas op de hoogte gebracht van de afwezigheid van de dochter nadat de factuur voor de uitstap naar Gent was opgemaakt. Op grond van de bepalingen van het schoolreglement zijn deze bedragen verschuldigd.

Concert van Stress Factor.

Dit concert werd vooraf gefactureerd omdat het een verplichte activiteit is. Voor leerlingen met doktersattest, wat niet het geval was voor de dochter van verzoekster, werd achteraf een creditnota gemaakt.

3.3 Dragen van een uniform met label van de school.

Verwerende partij wijst erop dat in het schoolreglement van de school de bepaling in verband met de door de leerlingen te dragen kledij is opgenomen in punt 1.9.1. “kledij”. Daar wordt bepaald dat een leerling zichtbare kledij draagt met binnenin het merkteken van de school en het aankoopt in de door school aangeduide winkels. Om het de ouders gemakkelijker te maken, heeft de school enkele winkels geselecteerd die de juiste kledij aanbieden in verschillende prijsklassen.

Verwerende partij stelt dat het schoolreglement door verzoekende partij werd ondertekend voor kennisname en akkoord.

Zij werpt nog op dat de door de verzoekende partij op 15 juli 2008 eerst bij aangetekend schrijven ingediende klacht in verband met het dragen van kledij met label van de school laattijdig en dus onontvankelijk is.

4 ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur: 20 oktober 2008, 13.15 uur.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Hilde Timmermans, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

- School;
- Directie.

4.5 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en beslissing.

5 BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13: De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor te zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek van 13 juli 2001.

Art. V.13: In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de inrichtende machten de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de ouders of aan de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, dan wel aan de meerderjarige leerling meegedeeld.

Art. V.28. De klachten bedoeld in artikel V.25 worden bij aangetekend schrijven bij de Commissie ingediend.

Klachten die na verloop van een termijn van zestig kalenderdagen na de vaststelling of de kennisname van de betwiste feiten ingediend worden, zijn onontvankelijk

* Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004.

Art. 17. De schoolraad heeft ten behoeve van al het personeel, leerlingen en ouders een communicatie- en informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

Art. 21. De inrichtende macht overlegt met de schoolraad over:

1° het opstellen of wijzigen van

a) het schoolreglement;

b) de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de regeling inzake de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend, voor zover deze regelingen niet zijn opgenomen in het schoolreglement;

.....

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

* Omzendbrief SO/2004/06 van 5 mei 2004 betreffende extramuros activiteiten in het secundair onderwijs

5.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

Verwerende partij stelt dat de klacht tegen de voorgelegde facturen en de klacht met betrekking tot het dragen van het schooluniform onontvankelijk zijn wegens laattijdigheid (art. V.28 Onderwijsdecreet XIII en art. 3, § 1 Huishoudelijk reglement van de Commissie). De Commissie is van oordeel dat de klacht met betrekking tot de facturen als ontvankelijk kan worden beschouwd. Verzoekster kreeg op 24 april een factuur die ze op 30 april, d.i. binnen de 8 dagen, heeft betwist. De school geeft op 19 mei een verantwoording voor de aangerekende bedragen waarop verzoekster antwoordt dat ze de kosten voor fotokopieën en de uitstap van juni wel zal regelen. Op 2 juni ontvangt verzoekster een ingebrekestelling in verband met de facturen. Bij mail van 2 juni vraagt zij nog eens om een aangepaste factuur op te maken en benadrukt dat haar dochter niet meeding naar Parijs en dat dit lang genoeg op voorhand is meegedeeld.

Bij mail van 3 juni antwoordt de school dat de facturen correct zijn opgemaakt omdat voor de reis naar Parijs de voorschotten al betaald waren toen de dochter besliste om niet mee te gaan en dat de dochter voor de uitstap naar Gent ongewettigd afwezig was. Vanaf dan staat de

definitieve eisbaarheid van de schuld vast. De periode vóór 3 juni is een periode van heroverweging (na protest tegen de facturen volgde een onderzoek door de school). Zodoende is de klacht ontvankelijk.

5.3 Beslissing ten gronde

5.3.1. Algemeen

Uit de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs volgt dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Dit wordt bevestigd door het Arbitragehof in zijn arrest nr. 28/92 van 2 april 1992. Uit dit arrest blijkt ook dat in de huidige stand van de regelgeving op het niveau van het secundair onderwijs de scholen wel een bijdrage kunnen vragen voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten en vormen van dienstverlening, zonder dat deze de kosten van geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Er bestaat in het secundair onderwijs dus wel kosteloze toegang, maar geen volledige kosteloosheid. Voor bepaalde materialen en diensten mogen aan de ouders en meerderjarige leerlingen kosten worden doorgerekend. Deze kosten moeten verantwoord kunnen worden, onder meer vanuit de eigenheid van de doelgroepen in het secundair onderwijs.

De gevraagde bijdragen moeten het kenmerk behouden van een kostprijs. Dat veronderstelt enerzijds dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

De regelgeving waarborgt het recht van inspraak bij het beoordelen van de noodzaak of het verantwoorde karakter van bepaalde kosten en het vaststellen van de hoogte daarvan. Er moet een lijst worden opgesteld van de bijdragen die van de ouders kunnen worden gevraagd. Deze lijst moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld.

5.3.2 Uitstap naar Gent en reis naar Parijs:

Deze uitstappen vormen een activiteit extra muros waarvoor de modaliteiten geregeld zijn in de omzendbrief SO/2004/06 van 5 mei 2004 betreffende extramuros activiteiten in het secundair onderwijs (<http://www.ond.vlaanderen.be/zorgvuldigbestuur/> onder 'regelgeving'). Volgens die omzendbrief moet het schoolreglement informatie over het schoolbeleid inzake extramuros activiteiten bevatten en moeten eventuele kosten voor deze activiteiten die aan ouders/leerlingen worden doorgerekend, voorkomen op de bijdragelijst die vóór het begin van het schooljaar wordt opgesteld. Voor meerdaagse activiteiten geldt dat, indien de deelname verplicht is, dit in het schoolreglement moet opgenomen zijn. Indien het schoolreglement de deelname niet verplicht dan moeten niet-deelnemende leerlingen op een pedagogisch verantwoorde manier binnen de instelling opgevangen worden, wat betekent dat voor hen activiteiten worden opgezet die aansluiten bij de aanpak van de extramuros activiteit. De instelling zal ook naar best vermogen initiatieven nemen die financiële belemmeringen vermijden, bv. via het opzetten van een systeem van schoolsparen.

De onderwijsregelgeving voorziet dat de jaarplanning van de activiteiten extra muros en de parascolaire activiteiten en de lijst van de bijdragen die aan ouders kunnen gevraagd worden alsook de regeling inzake de afwijkingen die op deze bijdrageregeling toegekend worden,

voorwerp zijn van overleg in de schoolraad. Onder afwijkingen worden specifieke maatregelen of tegemoetkomingen verstaan voor financieel minder gegoede gezinnen. Rekening houdende met de bij decreet vastgelegde bevoegdheden van de schoolraad geeft de Commissie zorgvuldig bestuur voorrang aan het proces van participatie. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdragen dient in eerste instantie te gebeuren in de schoolraad. Ouders, personeel en school kunnen in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (uitstap/schoolreis) en of een bepaalde schoolbijdrage correct is (bedrag uitstap/schoolreis). Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders schriftelijk, duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen. De ouders moeten voor de start van het schooljaar een schriftelijk overzicht hebben van de kosten voor het betrokken schooljaar, ook van de verschillende schoolreizen en hun totale kost. Verzoekster toont niet aan, beweert ook niet dat de school haar verplichtingen met betrekking tot het organiseren van de activiteiten extra muros niet zou zijn nagekomen.

De georganiseerde excursies in de opleiding Toerisme zijn inherent aan het leerplan en dus verplicht. De door verzoekster ingeroepen motieven om niet deel te nemen zijn niet van aard om het verplichte karakter ongedaan te maken. Er worden geen niet te voorziene omstandigheden ingeroepen. Zo is bezoek op eigen initiatief geen alternatief voor een verplichte schooluitstap. Verblijf in het buitenland zonder nadere verantwoording is dat evenmin. Ook staat het niet onomstootbaar vast dat er ondubbelzinnig verwittigd werd. De school voert op geloofwaardige wijze aan dat zij uit de reacties van de leerlinge op school mocht afleiden dat zij de reis naar Parijs toch zou meemaken.

Ter zitting bevestigt de directie dat de mogelijkheid van financiële tussenkomst niet in het schoolreglement maar wel in een brief van het oudercomité is opgenomen. De school sloot een annulatieverzekering maar deze geldt enkel in geval van onvoorziene omstandigheden. De Commissie vindt het meer dan wenselijk dat voor verplichte uitstappen en/of activiteiten, zoals in de richtingen toerisme en hotel, in het schoolreglement wordt opgenomen dat er een financiële tussenkomst mogelijk is.

5.3.3 Kledijvoorschrift van de school

Het schoolreglement omvat de concrete voorschriften omtrent het dragen van het uniform met label van de school. Door het te ondertekenen verbindt men er zich toe die voorschriften na te leven.

In haar antwoord op het verweer van de school stelt verzoekster dat zij op dit punt niet aandringt. De Commissie moet zich daarover dus niet uitspreken..

5.3.4 De Commissie komt tot volgende beslissing:

Er wordt niet aangevoerd dat de school in het algemeen haar verplichtingen met betrekking tot het organiseren van activiteiten extra muros niet zou zijn nagekomen. Over de precieze communicatie tussen de school en ouders/leerlinge bestaat enige onduidelijkheid. De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat er door verzoekster geen argumenten worden aangebracht die een afwezigheid op een verplichte activiteit afdoende kunnen verantwoorden en dat zij ook niet aantoonde dat de school er op grond van tijdig verstrekte en duidelijk vaststaande informatie had moeten van uitgaan dat de leerlinge niet aan de hier bedoelde uitstappen zou deelnemen. De commissie ziet geen grond om de voorgelegde facturen te verwerpen.

5.4 Sanctieregeling

De Commissie zorgvuldig bestuur oordeelt dat er geen aanleiding is tot het opleggen van een sanctie.

Brussel, 20 oktober 2008

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter